

ПРОГРАМА ЗА
НАСЪРЧАВАНЕ ИЗПОЛЗВАНЕТО НА
ЕНЕРГИЯ ОТ ВЪЗОБНОВЯЕМИ
ИЗТОЧНИЦИ И БИОГОРИВА
ЗА ПЕРИОДА 2017 – 2027 г.

ОБЩИНА ЦЕНОВО

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА	2
I. ВЪВЕДЕНИЕ.....	3
II. ЦЕЛ НА ПРОГРАМАТА	4
III. ПРИЛОЖИМИ НОРМАТИВНИ АКТОВЕ.....	4
IV. ПРОФИЛ НА ОБЩИНАТА.....	6
1. Географско положение, климат, релеф, водни ресурси.....	6
2. Площ, брой населени места, население.....	12
3. Промислени предприятия и услуги.....	16
4. Сграден фонд	17
5. Транспорт	18
6. Домакинства	20
7. Селско стопанство	21
8. Външна осветителна уредба.....	24
V. ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА НАСЪРЧАВАНЕ. ВРЪЗКИ С ДРУГИ ПРОГРАМИ.....	27
VI. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ПОТЕНЦИАЛА И ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА ИЗПОЛЗВАНЕ ПО ВИДОВЕ РЕСУРСИ.....	28
1. Слънчева енергия	28
a. Активни слънчеви системи.....	29
b. Пасивни слънчеви системи	35
Оценка на потенциала на Община Ценово	37
2. Вятърна енергия	42
Оценка на потенциала на Община Ценово	45
3. Водна енергия.....	46
Оценка на потенциала на Община Ценово	48
4. Геотермална енергия	49
Оценка на потенциала на Община Ценово	51
5. Енергия от биомаса	52
a. Използване на биомаса от горското стопанство и свързаните с него промишлености.....	53

ПРОГРАМА ЗА НАСЪРЧАВАНЕ ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ЕНЕРГИЯ ОТ
ВЪЗОБНОВЯЕМИ ИЗТОЧНИЦИ И БИОГОРИВА НА ОБЩИНА ЦЕНОВО
ЗА ПЕРИОДА 2017 - 2027

b. .... Използването на биомаса от селското стопанство по сектори – земеделие и животновъдство	54
c. Използване на биомаса от битови и промишлени отпадъци	58
Оценка на потенциала на Община Ценово	61
б. Използване на енергия от възобновяеми източници и биогорива в транспорта	64
VII. ИЗБОР НА МЕРКИ, ЗАЛОЖЕНИ В НПДЕВИ.....	65
VIII. ИЗТОЧНИЦИ И СХЕМИ НА ФИНАНСИРАНЕ	722
IX. ПРОЕКТИ.....	74
X. НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА РЕАЛИЗИРАНИ ПРОЕКТИ.....	75
XI. ЗАКЛЮЧЕНИЕ.....	76

ПРОГРАМА ЗА НАСЪРЧАВАНЕ ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ЕНЕРГИЯ ОТ
ВЪЗОБНОВЯЕМИ ИЗТОЧНИЦИ И БИОГОРИВА НА ОБЩИНА ЦЕНОВО
ЗА ПЕРИОДА 2017 - 2027

АУЕР	Агенция за устойчиво енергийно развитие
БГВ	Битово горещо водоснабдяване
ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници
ВИ	Възобновяеми източници
ЕЕ	Енергийна ефективност
ЕО	Европейска общност
ЕС	Европейски съюз
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗВ	Закон за водите
ЗГ	Закон за горите
ЗЕ	Закон за енергетиката
ЗЕВИ	Закон за енергията от възобновяеми източници
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗРА	Закон за рибарство и аквакултурите
ЗСПЗЗ	Закон за собствеността и ползването на земеделски земи
ЗУТ	Закон за устройство на територията
ЗЧАВ	Закон за чистотата на атмосферния въздух
КЕВР	Комисия за енергийно и водно регулиране
МЗХ	Министерство на земеделието и храните
МИЕТ	Министерство на икономиката, енергетиката и туризма
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
НДПВЕИ	Национална дългосрочна програма за насърчаване използването на ВЕИ
НСИ	Национален статистически институт
ОПНИЕВИ	Оперативна програма за насърчаване използването на ВЕИ и биогорива
СЦР	Северен централен район
ESCO	Договор с гарантиран резултат
NUTS	Номенклатура за териториалните статистически единици

ПРОГРАМА ЗА НАСЪРЧАВАНЕ ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ЕНЕРГИЯ ОТ ВЪЗОбНОВЯЕМИ ИЗТОЧНИЦИ И БИОГОРИВА НА ОБЩИНА ЦЕНОВО ЗА ПЕРИОДА 2017 - 2027

Енергийният сектор е кръвоносната система на всяка икономика и е основен фактор за цялостното устойчиво икономическото развитие на една държава в съвременния свят. Икономическото и социалното благосъстояние на нациите зависят от безопасните, достъпни и надеждни доставки на енергия. Следователно енергийната сигурност не е само въпрос на икономическа, но и на националната сигурност. Енергийният сектор използва невъзобновяеми и възобновяеми енергийни източници. Прекомерната употреба на невъзобновяеми източници води след себе си сериозни проблеми, като може би най-сериозният от тях са климатичните промени. За това е нужно провеждането на целенасочена политика към увеличаването на дела на използвана енергия от възобновяеми източници.

Още през 2011 г. Енергийната стратегия на България подчертава значението и важността на включването на енергийните планови документи в цялостното развитие на общините. Същността на планирането на процесите в енергийния сектор на най-ниско административно-териториално равнище – община, дава възможност за изграждането на много по-стройна организация на работата и процесите по постигане на устойчиво развитие.

България води последователна политика за поощряване производството и потреблението на енергия от Възобновяеми енергийни източници (ВЕИ) и това дава добри резултати. Според доклада на Европейската комисия от 26.02.2016г.¹ по отношение на напредъка към постигане на националните цели на стратегията България вече преизпълнява целите си относно намаляване на емисиите на парникови газове и повишаването на дела на енергията от възобновяеми източници и напредва по отношение на енергийната ефективност. При дял на възобновяема енергия от 18% през 2014 г., България вече е над целта от 16% за 2020 г.

Със Закона за енергията от възобновяеми източници се въвеждат напълно изискванията на Директива 2009/28 на Европейския съюз (ЕС) и насърчителни механизми за всички производители на електрическа енергия от ВЕИ, като: задължително изкупуване на цялото количество произведена електроенергия от ВЕИ, приоритетно присъединяване на нови мощности, преференциално ценообразуване, възможност за сключване на дългосрочни договори за изкупуване на електрическата енергия.

Настоящата Програма е разработена съгласно Указанията на Агенцията за устойчиво енергийно развитие (АУЕР) за разработване на програми за насърчаване използването на ВЕИ и биогорива. Общинската програма за насърчаване на използването на ВЕИ и биогорива (ОПНИЕВИ) очертава основните цели и приоритети на политиката в областта на ВЕИ на Община Ценово, като е с дългосрочен обхват на действие в рамките на периода 2017-2027 г.

¹ Доклад за България за 2016 г. на службите на ЕК

ПРОГРАМА ЗА НАСЪРЧАВАНЕ ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ЕНЕРГИЯ ОТ ВЪЗОбНОВЯЕМИ ИЗТОЧНИЦИ И БИОГОРИВА НА ОБЩИНА ЦЕНОВО ЗА ПЕРИОДА 2017 - 2027

II

Настоящата програма идентифицира цели, които кореспондират с нормативната рамка на европейско, национално и регионално ниво в областта на енергийната ефективност (ЕЕ) и възобновяемите енергийни източници (ВЕИ). Основната цел, която следва да се постигне чрез реализирането на програмата е оползотворяването на потенциала на Община Ценово в сферата на ВЕИ и повишаването на дела на използваните биогорива и възобновяеми ресурси за производство на енергия в рамките ѝ.

Реализирането на основната цел се постига посредством следните специфични цели:

- Извършване на проучвания и оценка на потенциала на Община Ценово с оглед насърчаване използването на възобновяеми ресурси и биогорива;
- Насърчаване използването на енергия от ВЕИ както в публичния сектор, така и в бизнеса;
- Постигане на частична или цялостна енергийна независимост на общината;
- Повишаване качеството на енергийните услуги и намаляване на разходите за енергия;
- Сътрудничество и мултиплициране на добри практики от други общини в областта на ЕЕ и ВЕИ;
- Намаляване на негативните ефекти върху околната среда;
- Привличане на местни и чуждестранни инвестиции;
- Въвеждане на иновационни технологии в областта на ЕЕ и ВЕИ;
- Постигане на устойчиво местно икономическо развитие;
- Повишаване информираността на населението относно използването на ВЕИ и постигане на енергийна ефективност.

III

ПРИЛОЖИМИ НОРМАТИВНИ АКТОВЕ

Настоящата програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми енергийни източници и биогорива на Община Ценово за периода 2017 – 2027 г. изцяло кореспондира с националната и европейска нормативна рамка в областта на енергийната ефективност и възобновяемите енергийни източници и енергийната политика като цяло.

- Закон за енергията от възобновяеми източници (ЗЕВИ);
- Закон за енергетиката (ЗЕ);
- Закон за устройство на територията (ЗУТ);
- Закон за опазване на околната среда (ЗООС);
- Закон за биологичното разнообразие (ЗБР);
- Закон за собствеността и ползването на земеделски земи (ЗСПЗЗ);
- Закон за горите (ЗГ);

ПРОГРАМА ЗА НАСЪРЧАВАНЕ ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ЕНЕРГИЯ ОТ
ВЪЗОбНОВЯЕМИ ИЗТОЧНИЦИ И БИОГОРИВА НА ОБЩИНА ЦЕНОВО
ЗА ПЕРИОДА 2017 - 2027

- Закон за чистотата на атмосферния въздух (ЗЧАВ) и подзаконовите актове за неговото прилагане;
- Закон за водите (ЗВ);
- Закон за рибарство и аквакултурите (ЗРА);
- Наредба № 14 от 15.06.2005 г. за проектиране, изграждане и въвеждане в експлоатация на съоръженията за производство, преобразуване, пренос и разпределение на електрическа енергия (ЗУТ);
- Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми (ЗООС);
- Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда (ЗООС);
- Наредба № 6 от 09.06.2004 г. за присъединяване на производители и потребители на електрическа енергия към преносната и разпределителната електрически мрежи (ЗЕ);
- Наредба № 3 от 31.07.2003 г. за актовете и протоколите по време на строителството (ЗУТ);
- Директива 2009/28/ЕО на Европейския парламент и Съвета за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници (ВИ);
- Директива 2006/32/ЕС относно крайното потребление на енергия и осъществяване на енергийни услуги;
- Директива 2004/8/ЕС за насърчаване на ко-генерацията;
- Директива 2003/87/ЕС на Европейския парламент и Съвета въвеждаща Европейска схема за търговия с емисии на парникови газове;
- Директива 2003/30/ЕО на Европейския парламент и Съвета относно насочването на използването на биогорива и други възобновяеми горива за транспорт;
- Директива 2002/91/ЕО за енергийните характеристики на сградите;
- Директива 2001/77/ЕО на Европейския парламент и Съвета за насърчаване производството и потреблението на електроенергия от възобновяеми енергийни източници на вътрешния електроенергиен пазар

ПРОГРАМА ЗА НАСЪРЧАВАНЕ ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ЕНЕРГИЯ ОТ ВЪЗОБНОВЯЕМИ ИЗТОЧНИЦИ И БИОГОРИВА НА ОБЩИНА ЦЕНОВО ЗА ПЕРИОДА 2017 - 2027

IV

1. ГЕОГРАФСКО ПОЛОЖЕНИЕ, КЛИМАТ, РЕЛЕФ, ВОДНИ РЕСУРСИ

Община Ценово е разположена в централната част на северна България – в Средна Дунавска равнина – и е част от западната граница на Русенска област. Това е и район за трансгранично въздействие с установени връзки с румънски общини. Общинският център – с. Ценово – е на разстояние на около 45 км югозападно от гр. Русе и на 32 км от гр. Свищов².

Фигура 1 Разположението на Община Ценово на територията на Област Русе

Според Закона за регионалното развитие, Община Ценово е част от Северен централен район за планиране (СЦР, NUTS-2). Този район за планиране обхваща пет области в територията между Стара планина и река Дунав – Област Велико Търново, Област Габрово, Област Разград, Област Русе и Област Силистра.

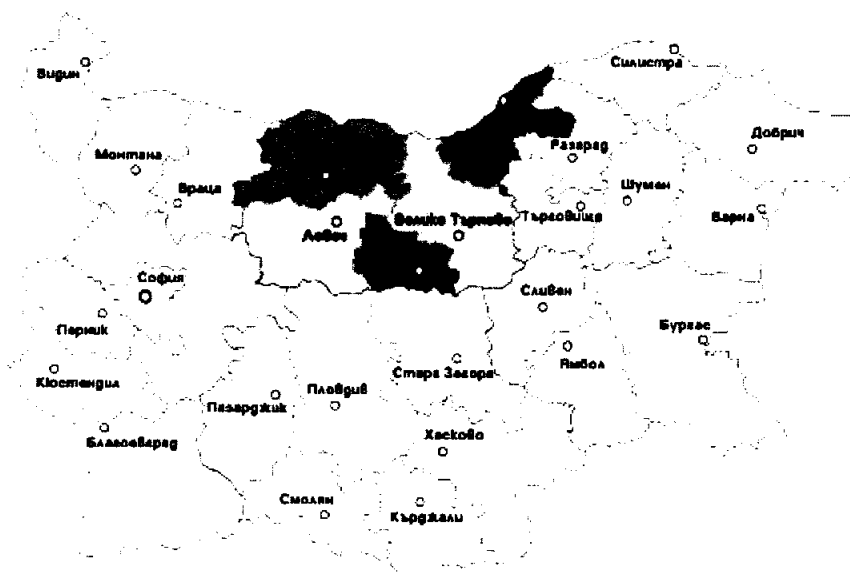
СЦР граничи на изток със Североизточния, на запад със Северозападния, а на юг с Югоизточния райони. В състава на СЦР влизат 36 общини с обща площ 14 974 км², а населението му към 31.12.2015 г., според данните от Националния статистически институт (НСИ) е 815 441 жители. Област Русе е съставена от 8 общини и е разположена върху територия от 2 803 км², а населението ѝ към 31.12.2015 г. е 225 674 жители.

² План за развитие на Община Ценово за периода 2014-2020 г.

ПРОГРАМА ЗА НАСЪРЧАВАНЕ ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ЕНЕРГИЯ ОТ ВЪЗООБНОВЯЕМИ ИЗТОЧНИЦИ И БИОГОРИВА НА ОБЩИНА ЦЕНОВО ЗА ПЕРИОДА 2017 - 2027

Фигура 2 Обхват на Северен централен район

Като предимство на географското разположение на Община Ценово, може да се изтъкне близостта ѝ до реките Дунав и Янтра, както и характерните за Дунавската хълмиста равнина – добре залесени или терасирани територии и наличието на плодородни земи.

Фигура 3 Разположение на Община Ценово на територията на Република България

Общината граничи на север с река Дунав, на запад с Община Свищов, на юг с общините Полски Тръмбеш (Област Велико Търново) и Бяла, а на изток – с Община Борово.

Според климатичното райониране на България, Община Ценово попада в областта с умереноконтинентален климат. Влиянието на тропическите и арктически въздушни маси е по-ограничено. Релефът на общината създава благоприятни условия за нахлуването на студени континентални въздушни маси. Това е характерно за цялата Русенска област и поради тази причина, зимата тук е сред най-студените, а пролетта настъпва по-рано в

ПРОГРАМА ЗА НАСЪРЧАВАНЕ ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ЕНЕРГИЯ ОТ ВЪЗОБНОВЯЕМИ ИЗТОЧНИЦИ И БИОГОРИВА НА ОБЩИНА ЦЕНОВО ЗА ПЕРИОДА 2017 - 2027

сравнение с останалите ниски части на страната. Пролетта е сравнително хладна, лятото горещо, а есента е по-топла от пролетта. Средната годишна температура е +12 градуса. Годишната амплитуда от средномесечната температура е 25.6 градуса, а тази от абсолютните – максимална и минимална – 70 градуса.

Температурните инверсии, сланите, поледиците и мъглите по поречието на реките Дунав и Янтра са често явление за Община Ценово. Преобладават ветровете от североизток и югозапад, като те са с почти еднакъв дял, а с най-малка повтораемост са северните, северозападните и южните ветрове. Близко една четвърт от дните са случаите на тихо време от общия брой за една година.

Валежите в Община Ценово са разпределени неравномерно през годината. Средногодишното количество на валежите е между 550 и 650 мм, което е малко над средното за страната. В крайбрежните низини до е под 500 мм. Най-влажен е месец юни - 98 мм., а най-малко валежни са месеците февруари – 28 мм и март – 33 мм Това налага изкуствено напояване на земеделските култури.

Градушките през пролетта и лятото са чести. Те нанасят значителни поражения върху селскостопанските култури. Валежите през пролетта достигат 135 до 170 мм, а през лятото достига валежния максимум за общината – 150 до 200 мм. Поради високите температури на въздуха през лятото, повърхностните слоеве на почвата между 2 и 10 см дълбочина остава с много малко влага. Суховеите през лятото и недостатъчната влага на места причиняват ерозия, а западните ветрове през лятото причиняват и гръмотевични бури, и градушки.

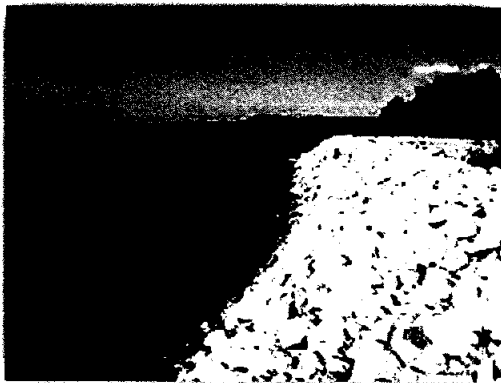
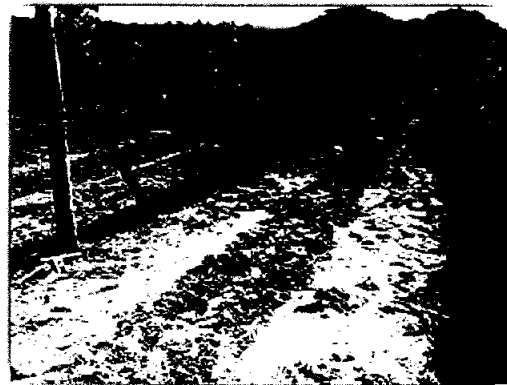
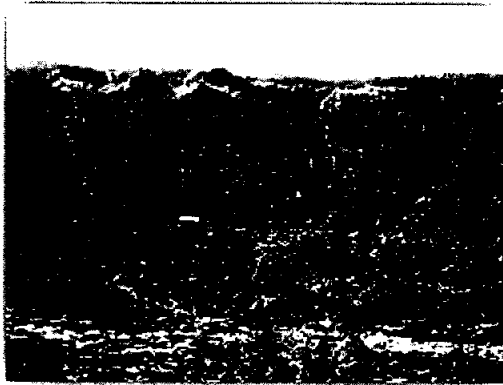
В началото на октомври започва падането на слани, а към края на октомври температурата на въздуха спада под 10 градуса. Първите есенни мразове започват към средата на ноември. Валежите през есента намаляват до 115 – 145 мм.

По време на зимните застудявания често се наблюдават и ветрове идващи предимно от североизток и север. Снеговалежите предимно още през ноември, като в някои години последните са през април. Особеностите на релефа създават условия за ветровете да отвяват снежната покривка и да нанасят поражения на посевите. Снежната покривка не е устойчива и се образува около първата половина на декември. Снежните бури често създават транспортно-комуникационни и битови проблеми за населението. Количеството снеговалежи е малко – между 85 и 120 мм.

От следващите шест снимки може да се придобие представа за характеристиките на релефа на Община Ценово:

ПРОГРАМА ЗА НАСЪРЧАВАНЕ ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ЕНЕРГИЯ ОТ
ВЪЗБНОВЯЕМИ ИЗТОЧНИЦИ И БИОГОРИВА НА ОБЩИНА ЦЕНОВО
ЗА ПЕРИОДА 2017 - 2027

Източник: <http://www.tsenovo.eu/>

Територията на Община Ценово обхваща част от източната Дунавска хълмиста равнина, която тук се характеризира с разнообразен релеф. Около устието на река Янтра – източната част на Вардим – Новградската низина, надморската височина е 20 метра, а в местността „Липите“ – източно от село Белцов – 252 метра. По-голяма част от хълмовете са заоблени – залесени или терасирани, а подходящите – с южно изложение, са засадени с

ПРОГРАМА ЗА НАСЪРЧАВАНЕ ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ЕНЕРГИЯ ОТ ВЪЗОБНОВЯЕМИ ИЗТОЧНИЦИ И БИОГОРИВА НА ОБЩИНА ЦЕНОВО ЗА ПЕРИОДА 2017 - 2027

лозя. Дунавският бряг на Община Ценово е нисък. На по-голяма част от дължината му има изградена дига и отводнителни системи: Вардим- Новград и Батин- Кривина. Съществуват релефни образувания като: Дядо Старчовата пещера край с. Белцов, карстовите образувания - Хайдушките дупки и Кралимарковските стъпки в местността „Чуката“, с. Ценово, живописни меандри и старици по поречието на р. Янтра.

Делът на горските територии в Община Ценово е значително по-малък от средния за страната с около 5%. Площите на горския фонд в общината обхващат общо около 10 хил. дка към Държавното лесничество – Бяла. Горският фонд се разпределя по следния начин: държавен горски фонд – 3745 дка; общински горски фонд – 4 975 дка; частни физически лица – 1264 дка. Засегнатите от изсъхване на дървета масиви се подменят с нови насаждения от широколистни дървета, типични за региона. През последните години са засадени и около 720 дка акация върху пустеещи земи.

Община Ценово има и най-висок процент дял на земеделски земи в Русенска област – 85.1% земеделски територии. Общата земеделска площ на общината е 159,68 хил. дка, от които за производство на земеделски култури се използва 143,81 хил. дка. Степента на урбанизация тук е около 3,0% при среден за областта 6,2% и за страната 5,0%. За добив на полезни изкопаеми се използват по-малко от 1% от територията на общината.

На следващата таблица са показани размера и структурата на земеделските земи в общината, както и относителния дял на отделните кадастрални единици към 31.12.2013 г.

Таблица 1: Размер и структура на земеделските земи

Показатели	Размер в декари	Относителен дял
Ниви	159 305,12	61,70%
Трайни насаждения	12 088,17	4,682%
Естествени ливади	1 700,666	0,658%
Разсадници	-	-
Мери и пасища	29 724,709	11,512%
Полски пътища	6 771,607	2,623%
Всички земеделски територии	258 203,521	100%

Източник: Общинска служба по земеделие с. Ценово

ПРОГРАМА ЗА НАСЪРЧАВАНЕ ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ЕНЕРГИЯ ОТ
ВЪЗОБНОВЯЕМИ ИЗТОЧНИЦИ И БИОГОРИВА НА ОБЩИНА ЦЕНОВО
ЗА ПЕРИОДА 2017 - 2027

Разпределението по фондове на земята в Община Ценово към 31.12.2013 г. е както следва:

Таблица 2: Разпределение на земята по фондове в Община Ценово към 31.12.2013 г.

Фонд	Декара
Селскостопански фонд	203 058,7
Горски фонд	4 917,4
Фонд „Населени места“	9 350
Фонд „Водни площи“	7 592,5
Фонд „Инфраструктура“	1 049,5
Обработваема земя	159 573
Необработваема земя	1 087,9
Депа за отпадъци	96
Земеделски площи	159 573
Земеделски площи в т.ч. с трайни насаждения	171 725,6
Схема за броя на имотите според площта	26 434 броя

Тук е важно да се отбележи, че посочените депа за отпадъци не се експлоатират.

Община Ценово разполага основно с два водни ресурса - реките Дунав и Янтра, водоизточниците за питейни води и микроязовирите, разположени на нейната територия. Те са част от Дунавски речен басейн и могат да бъдат класифицирани като повърхностно течащи и подпочвени водоизточници. От 15-те основни язовири, построени в Област Русе, нито един не се намира на територията на общината.

Река Дунав е най-значимия хидроресурс в региона и свързва пет общини от Област Русе – Ценово, Борово, Иваново, Русе и Сливо поле. Водите на реката са използвани за напояване на крайбрежните низини, транспорт, риболов, за технически нужди и др. Река Дунав е втората по дължина река в Европа (след р. Волга). Тя е единствената голяма река в Европа, която тече в посока от запад на изток. Максималният месечен отток на тази голяма плавателна река е през месеците април и май, и е свързан с пролетното прииждане на реката (черешови води). Високите пролетни води заливат островите в района и речните тераси до дигите. През някои години заливанията се задържат до месец август.

Река Янтра е вторият основен воден ресурс за Община Ценово. Тя преминава през територията на три области – Габрово, Велико Търново и Русе – и седем общини – Габрово,

ПРОГРАМА ЗА НАСЪРЧАВАНЕ ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ЕНЕРГИЯ ОТ ВЪЗОБНОВЯЕМИ ИЗТОЧНИЦИ И БИОГОРИВА НА ОБЩИНА ЦЕНОВО ЗА ПЕРИОДА 2017 - 2027

Дряново, Велико Търново, Горна Оряховица, Полски Тръмбеш, Бяла и Ценово. Характерно за реката на територията на Община Ценово е, че от село Долна Студена течението и става северозападно и между селата Белцов, Джулюница и Новград образува пролом. Река Янтра се влива отдясно в река Дунав на територията на общината и се явява третият по-дължина приток на Дунав в България след р. Искър и р. Осъм. Може да се каже, че около една седма от нейната дължина преминава през територията на Община Ценово.

2. ПЛОЩ, БРОЙ НАСЕЛЕНИ МЕСТА, НАСЕЛЕНИЕ

Община Ценово заема площ от 249.7 км², което представлява 8.91% от територията на Област Русе и 1.67% от територията на СЦР за планиране. При административното деление от 1979 г., на 25 март, с. Ценово става център на селищна система (сега община), в чиято територия се включват 9 населени места, разположени по долното течение на р. Янтра в Дунавската хълмиста равнина³. Това са селата – Ценово, Белцов, Беяново, Джулюница, Долна Студена, Караманово, Кривина, Новград и Пиперково.

Към края на 2015 г. населението на общината е 5 325 души, като 2 679 от тях са мъже, а 2 646 са жени. Това я нарежда на последно място по брой жители сред общините в Русенска област. Като цяло, се наблюдава неблагоприятна тенденция към намаляване броя на жителите на общината, което е обща тенденция за областта, региона и страната като цяло. Към 2015 г. гъстотата на населението за общината е приблизително 21 д/км².

Таблица 3: Разпределение на населението на Община Ценово за периода 2010-2015 г. по пол

Година	Всичко	Мъже	Жени
2010	5 995	2 963	3 032
2011	5 783	2 900	2 883
2012	5 666	2 845	2 821
2013	5 554	2 784	2 770
2014	5 445	2 723	2 722
2015	5 325	2 679	2 646

Източник: Национален статистически институт

Анализът на естественото движение на населението в Община Ценово за периода 2010 – 2015 г. показва отрицателен естествен прираст, който е сред основните предпоставки за намаляване на населението.

³ План за развитие на Община Ценово за периода 2014-2020 г.

ПРОГРАМА ЗА НАСЪРЧАВАНЕ ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ЕНЕРГИЯ ОТ
ВЪЗОБНОВЯЕМИ ИЗТОЧНИЦИ И БИОГОРИВА НА ОБЩИНА ЦЕНОВО
ЗА ПЕРИОДА 2017 - 2027

Таблица 4: Естествено движение на населението на Община Ценово за периода 2010-2015 г.

Година	Живородени			Починали			Естествен прираст		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
2010	26	17	9	158	92	66	-132	-75	-57
2011	30	17	13	160	91	69	-130	-74	-56
2012	34	19	15	151	77	74	-117	-58	-59
2013	31	15	16	121	77	44	-90	-62	-28
2014	35	10	25	142	65	77	-107	-55	-52
2015	30	18	12	151	78	73	-121	-60	-61

Източник: Национален статистически институт

Данните за механичния прираст на населението в рамките на периода 2010-2015 г. очертават тенденция към превишаване броя на изселените спрямо броя на заселените жители в общината.

Таблица 5: Механичен прираст на населението на Община Ценово за периода 2010-2015 г.

Година	Заселени			Изселени			Механичен прираст		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
2010	84	37	47	177	88	89	-93	-51	-42
2011	54	29	25	77	33	44	-23	-4	-19
2012	64	27	37	64	24	40	0	3	-3
2013	70	32	38	92	31	61	-22	1	-23
2014	75	29	46	77	35	42	-2	-6	4
2015	96	45	51	95	29	66	1	16	-15

Източник: Национален статистически институт

Съгласно данните, представени горните две таблици, естественият и механичният прираст на Община Ценово са отрицателни, което води до значително намаляване на населението.

Демографските проблеми, характерни за цялата страна, са налице и в Община Ценово, а именно: сериозно застаряване на трудоспособното население, отрицателен естествен прираст, вътрешна миграция и емиграция. На фона на бързото намаляване на общия брой на населението в общината, протичащите демографски процеси могат да

ПРОГРАМА ЗА НАСЪРЧАВАНЕ ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ЕНЕРГИЯ ОТ
ВЪЗБОВНОВЯЕМИ ИЗТОЧНИЦИ И БИОГОРИВА НА ОБЩИНА ЦЕНОВО
ЗА ПЕРИОДА 2017 - 2027

доведат до обезлюдяване на определени села. Това е сериозен проблем и е необходимо да се предприемат мерки както на общинско, така и на национално ниво за възраждане на по-изостаналите населени места. По отношение на половата структура в общината населението е равномерно разпределено по пол.

Таблица 6: Разпределение на населението в трудоспособна възраст към 2015 г.

Възраст	Заселени		
	ВСИЧКО	МЪЖЕ	ЖЕНИ
Под трудоспособна	506	250	256
Трудоспособна	2 682	1 572	1 110
Над трудоспособна	2 137	857	1 280

Източник: Национален статистически институт

Община Ценово се състои от 9 села. В следващата таблица е показано населението на Община Ценово, разпределено по села към 2013 г.

Таблица 7: Разпределение на населението на Община Ценово за 2013 г.

Населено място (село)	Население
Ценово	1 510
Белцов	392
Беляново	111
Джулюница	240
Долна Студена	804
Караманово	841
Кривина	422
Новград	911
Пиперково	323

Източник: План за развитие на Община Ценово за периода 2014-2020 г.

В следващите две таблици е показано разпределението на населението по възраст и по населени места към 01.02.2011 г., като информацията е взета от плана за развитие на Община Ценово за периода 2014-2020 г.

ПРОГРАМА ЗА НАСЪРЧАВАНЕ ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ЕНЕРГИЯ ОТ
ВЪЗОБНОВЯЕМИ ИЗТОЧНИЦИ И БИОГОРИВА НА ОБЩИНА ЦЕНОВО
ЗА ПЕРИОДА 2017 - 2027

Таблица 8 Разпределение на населението по населени места и възраст – Част 1

Населено място (село)	0-4г.	5-9г.	10- 14г.	15- 19г.	20- 24г.	25- 29г.	30- 34г.	35- 39г.	40- 44г.
Белцов	1	9	12	19	9	14	15	16	22
Беляново	1	9	1	8	2	3	1	5	5
Джюлюница	2	2	8	11	7	4	8	8	12
Долна Студена	40	36	34	44	45	38	44	48	50
Караманово	25	25	33	48	26	25	26	38	55
Кривина	4	1	3	9	14	5	11	8	22
Новград	26	30	36	39	37	56	50	60	47
Пиперково	4	5	2	3	6	8	13	9	10
Ценово	47	62	74	67	77	78	66	80	118
Община Ценово	150	172	203	248	223	235	234	272	341

Таблица 9 Разпределение на населението по населени места и възраст – Част 2

Населено място (село)	45- 49г.	50- 54г.	55- 59г.	60- 64г.	65- 69г.	70- 74г.	75- 79г.	80- 84г.	85+
Белцов	27	49	43	47	45	36	43	26	9
Беляново	8	13	9	8	18	15	17	8	1
Джюлюница	12	23	20	26	31	32	38	20	6
Долна Студена	64	49	54	50	81	58	52	29	12
Караманово	43	58	67	71	96	97	83	56	15
Кривина	32	24	29	53	70	67	65	43	10
Новград	66	73	70	82	72	77	82	36	18
Пиперково	27	24	33	50	50	44	39	23	11
Ценово	120	115	123	118	139	100	100	65	30
Община Ценово	399	428	448	505	602	526	519	306	112